

Секція 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛІСІВНИЧОЇ НАУКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

УДК 378.093 (477)(091)

ДО НАШИХ ІСТОРИЧНИХ ВИТОКІВ: НЕ ЗАРАДИ «ЮВІЛЕЇВ», А ЗАРАДИ ПРАВДИ І СПРАВЕДЛИВОСТІ

Маурер В. М., кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України
v_maurer@nubip.edu.ua

Розпочну з добре відомого всім прислів'я, яке ніколи не втратить своєї актуальності і значення: «Хто не знає свого коріння, своєї історії – той не має майбутнього». Бо історія нашого коріння пов'язана з реальними фактами і подіями, які відбулися у певній послідовності, в конкретний час, у визначеному місці і тому не знає умовного способу. Вона формує наше розуміння розвитку цивілізацій, суспільств, культур, процесів у різних царинах, загалом історії нашого минулого. Зміна або трактування будь-якої історичної події в іншому, умовному сценарії не може вплинути на наше сьогодення. Навіть якщо уявити собі альтернативну, прикрашену або погіршену історію, де важливі, визначальні дати і події суб'єктивно змінені, це ніяким чином не змінить фактичний результат, який ми сьогодні маємо.

Предметом наших досліджень є уточнення витоків підготовки лісівників, що стали початком відліку фахової освіти в Україні. Загалом існує дві версії. За однією, історія її налічує 209 років [1] і веде свій відлік від 1816 р. та пов'язана з нинішньою Польщею, східна частина якої після французо-російської війни входила до складу Російської імперії. Зокрема, вона стосується м. Маримонт (нині район Варшави) та його землеробського інституту, заснованого відповідно до указу царя росії Олександра І, підписаного 31 серпня 1816 р. та його Варшавської копії, завіреної Статс-секретарем Гнатом Соболевським 5 жовтня 1816 р. В тексті доленосного документу вказувалося, що: «...з метою виконання плану створення практичних інститутів, за поданням урядових комісій Духовних справ і Народної освіти, Внутрішніх справ та Поліції, постановили: народні маєтки Вавришев, Маримонт, Руда та Беяни з їх володіннями передати для

створення Інституту земельного господарства, практичної ветеринарії та школи рукоділля».

Оскільки разом з маєтком Руда до складу майбутнього інституту передавалася значна площа лісу, з великою вірогідністю можна стверджувати, що зазначене в назві навчального закладу «земельне господарства» стосувалося і лісівництва.

У зв'язку з критичною нестачею у Польщі лісівників, 17 жовтня 1816 р., майже одночасно зі створенням Маримонтського інституту, на тих же теренах, зокрема, на ділянці лісу маєтку Руда, що згадувався в Указі, було засновано Варшавську лісову школу. Ініціатором її створення був Генеральний директор казенних лісів східної частини Польщі, граф Л. К. Плятер, великий поборник німецької схеми лісокористування за методом Брауншвейга, який адаптував її для місцевих умов, але її практичне запровадження стримувала відсутність фахівців-лісівників.

За іншою версією, витoki ННІ ЛіСПГ і лісової фахової освіти України сягають 1840 р., з часу утворення у Маримонтському інституті лісового відділення на базі Варшавської лісової школи, що було засвідчено указом царя від 14 березня про перейменування Маримонтського навчального закладу в Інститут сільського господарства і лісівництва з двома відділеннями: лісовим та сільськогосподарським [2, 4, 6].

Подальша історія становлення та розбудови і Київської, і Харківської шкіл лісівництва добре відома [1]. У їх витоків один початок, одне спільне «коріння» – лісове відділення Маримонтського інституту сільського господарства і лісівництва. Різниця в одному – у їх віці... Ми цього року святкуємо 185-річчя нашої фахової історії, а наші колеги по фаху, харків'яни – у 2021 році відзначали вже 205 (двісті п'яту) річницю від дня заснування [1] ...

Доречно буде зазначити, що це не перша спроба уточнення дати, початку славної історії університету та його підрозділів. Достатньо згадати публікації останніх років В. М. Маурера і В. Є. Свириденка [3, 4], В. М. Маурера та С. В. Зібцева [4], О. П. Мельника [5] та інших авторів [1, 2, 6, 7].

Уточнення правдивого відліку часу у непересічній історії становлення і розбудови закладів фахової освіти необхідне не тільки нашому навчально-науковому інституту, а і нашій слаavnій годівниці

alma mater, вік якої ми відраховуємо від 1898 року – дати створення сільськогосподарського відділення у Київському політехнічному інституті.

У той же час, достеменно відомо, що наш національний університет, не раз перейменований за свою славу історію, згідно чинних документів був утворений, у 1954 році шляхом об'єднання Київських сільськогосподарського та лісгосподарського інститутів. При цьому, вкрай важливо наголосити – не *приєднанням*, а **об'єднанням** двох рівнозначних установ в один вищий навчальний заклад. Злиття їх історій, нова назва ВНЗ «Українська сільськогосподарська академія» є свідченням і нової історії заснування не тільки ННІ ЛіСПГ, а і НУБіП України, який насправді бере свій початок, з урахуванням об'єднання, не від 1 липня 1954 р., коли було утворено Українську ордену Трудового Червоного Прапора сільськогосподарську академію (УСГА), підпорядковану Міністерству сільського господарства СРСР, і не з 1898 р., а з 1840 р., або 1816 року, з часу створення його найстарішого структурного підрозділу... Тому встановлення об'єктивного віку ННІ ЛіСПГ не є забаганкою, бо: «Хто не знає свого коріння, своєї історії – той не має майбутнього».

Список використаних джерел

1. Кандаурова, О. Д., Жидких, І. П., Петриченко, Т. Л. (уклад.); Довгалюк, С. О. (відп. за вип.); Голікова, О. М. (іст. консультант) (2020). *Видатні науковці-ювіляри та пам'ятні дати Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва: календар пам'ятних дат на 2021 р.* Харків: ХНАУ.
2. Діденко, В. В. (1973). *Кузня сільськогосподарських кадрів*. В. В. Юрчишин (ред.). Київ: Урожай.
3. Маурер, В. М. & Зібцев, С. В. (2001). Становлення та перспектива розвитку навчально-наукового інституту лісового та садово-паркового господарства НАУ. *Науковий вісник НАУ*, (46), 22-28.
4. Маурер, В. М. & Свириденко, В. Є. (1998). Лісгосподарський факультет Національного аграрного університету: сторінки історії. *Науковий вісник НАУ*, (8), 18-26.
5. Мельник, О. П. *До 200-річчя навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства НУБіП України*. Вилучено з <https://nubip.edu.ua/node/19813/>.
6. Токарева, О. В. & Лакида, П. І. *Основи фахової підготовки*. Вилучено з https://www.researchgate.net/publication/362834425_OSNOVI_FAHOVOI_PIDGOTOVKI_Navcalnij_posibnik
7. *Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства. Історія ННІ*. Вилучено з <https://nubip.edu.ua/node/1067/>.

Міжнародна науково-практична
конференція з нагоди 185-річчя
ННІ лісового і садово-паркового
господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025